

חוק לתיקון פקודת ההקדשות לצרכי צדקה (מס' 2), תשל"ג-1973 *

1. בסעיף 2 לפקודת ההקדשות לצרכי צדקה (להלן - הפקודה), אחרי סעיף קטן (2) יבוא:

"(3) בפקודה זו, "המפקח" - מפקח על ההקדשות שנתמנה לפי סעיף 40,

2. בסעיף 3 לפקודה -

(1) במקום סעיף קטן (1) יבוא:

"(1) הקדש לצרכי צדקה נוצר על פי צוואה בת תוקף של המקדיש, או על פי שטר הקדש שחתם עליו המקדיש בפני המפקח או על פי שטר הקדש שחתם עליו המקדיש בפני נוטריון ציבורי והנוטריון הציבורי העבירו למפקח; לצוואה או לשטר כאמור ייקרא להלן "כתב הקדשה".

(2) היה נכס מנכסי ההקדש רשום בפנקס על פי חיקוק, יתן המפקח הודעה על כך לממונה על אותו פנקס והממונה ירשום הערה על היות הנכס נכס הקדש.

(3) שר המשפטים רשאי לקבוע בתקנות את צורתו של שטר הקדש ואת הפרטים שיש לכלול בו;

(2) סעיף קטן (2) יסומן (4), ובו - פסקה (ד) - בטלה, והמלה "והוא" שבסוף פסקה (ג) - תימחק.

3. במקום סעיף 8 לפקודה יבוא:

8. היו בנכסי ההקדש, בשעת עשיית ההקדש או לאחר מכן, כספים שאינם דרושים לצרכים השוטפים של ההקדש, חייב הנאמן, בכפוף להוראות שניתנו בענין זה בכתב ההקדשה, להחזיקם או להשקיעם באחת הדרכים שקבע לכך שר המשפטים בתקנות או בדרך שהורה בית המשפט."

4. בסעיף 12 (3) לפקודה, אחרי "ליותר משלוש שנים" יבוא "או בשכירות המקנה זכויות על פי חוק הגנת הדייר [נוסח משולב], תשל"ב-1972."

5. בסעיף 22 לפקודה -

(1) בסעיף קטן (1), במקום פסקה (ב) יבוא:

"(ב) באין אדם כזה היכול ומוכן לפעול - המקדיש בעצמו אם הוא מסוגל לפעול;

(ג) באין המקדיש כאמור, ובאישור בית המשפט - הנאמן או הנאמנים שנשארו בחיים ומוסיפים לשמש בתפקידם, או הנאמנים שהתפטרו אם התפטרו כולם בעת ובעונה אחת, או הנאמן שהתפטרו לאחרונה."

* נתקבל בבג"מ ביום כ"ד בתמוז תשל"ג (24 ביולי 1973); הצעת החוק דברי הסבר פורסמו בה'ח 992, תשל"ב, עמ' 226.

1 חוקי אי"י, כרך א', פרק י"ד, עמ' 107; ט"ח חשי"ד, עמ' 40.
2 ט"ח תשל"ב, עמ' 176.

(2) במקום סעיף קטן (2) יבוא:

"(2) מינוי נאמן חדש לפי סעיף קטן (1) יהיה בכתב והממנה יודיע מיד על המינוי למפקח";

(3) בסעיף קטן (3), אחרי "אפשר" יבוא "באישור בית המשפט".

הוספת סעיף 25א

6. אחרי סעיף 25 לפקודה יבוא:

25א. המבקש לרשום נכס מנכסי ההקדש על שם הגאמנים כפנקס המתנהל על פי חיקוק, חייב להודיע על היות הנכס נכס של הקדש למונה על הפנקס, ומשהודיע כאמור, ירשום הממונה הערה על כך באותו פנקס ויודיע על הירשום למפקח."

"ירשום הערה
לגבי נכס הקדש

תיקון סעיף 26

7. בסעיף 26(ג) לפקודה, המלים "בתנאי שיתחשבו עם סמכותו של בית המשפט על פי סעיף 28" — יימחקו.

הוספת סעיפים
27א עד 27ח

8. אחרי סעיף 27 לפקודה יבוא:

27א. (א) המפקח ינהל פנקס הקדשות (להלן — הפנקס), וירשום בו כל הקדש שהובא לידיעתו.

"חובת רישום

(ב) נאמן של הקדש חייב לבקש רישומו של ההקדש בפנקס אם לא נרשם בו לפני כן, תוך שלושה חדשים מן היום שבו הסכים לשמש נאמן או מן היום שקיבל לידו נכס מנכסי ההקדש, הכל לפי המוקדם.

(ג) המפקח יפרסם ברשומות פעם בשנה את רשימת ההקדשות שבפיקוחו, במועד ובצורה שקבעם שר המשפטים.

27ב. (א) בבקשה האמורה בסעיף 27א(ב) ימסור הנאמן למפקח את הפרטים הבאים, והם יירשמו בפנקס אם לא נרשמו בו לפני כן:

פרטי הרישום

(1) שמו ומענו של המקדיש;

(2) מועד הקמת ההקדש;

(3) צרכי הצדקה שלמענם נוצר ההקדש;

(4) שמותיהם ומעניהם של נאמני ההקדש;

(5) נכסי ההקדש;

(6) פרטים אחרים שקבע שר המשפטים.

(ב) הנאמן יצרף לבקשה העתק מכתב ההקדשה, זולת אם הופקד במשרדו של המפקח לפני כן.

(ג) חלו שינויים בפרטים האמורים בסעיף קטן (א), ימסור הנאמן עליהם למפקח תוך ששה חדשים מיום השינוי והם יירשמו בפנקס האמור.

27ג. (א) נאמן של הקדש ימסור למפקח, אחת לשנה דין-חשבון על גיהול ההקדש.

חובת דיווח

(ב) שר המשפטים רשאי לקבוע בתקנות את המועד שבו יש למסור דין וחשבון כאמור בסעיף קטן (א), את הפרטים שיש לכלול בדין

חשבון, אם בדרך כלל ואם לסוג מסויים של הקדשות, ואף הדרך שבה יוגש הדין וחשבון למפקח; ורשאי הוא לקבוע דרכים שונות וטפסים שונים בהתאם לסוגי ההקדש, נכסיו והכנסותיו.

סדורים

227ד. (א) הקדש שהכנסתו אינה עולה על סכום שקבע שר המשפטים, פטור הנאמן מהגשת דין וחשבון לפי סעיף 27ג; אולם עליו להודיע מיד למפקח על כל שינוי בגאמי ההקדש.

(ב) שר המשפטים רשאי לפטור הקדש מהוראות סעיף 27ג, אם הוא סבור שקיים לגביו פיקוח באות של המדינה או מטעמה; הודעה על פטור כאמור תימסר למפקח ותפורסם ברשומות.

(ג) שר המשפטים רשאי להורות, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, כי הוראות פקודה זו, כולן או מקצתן, לא יחולו על הקדש לצרכי צדקה או חברה לתועלת הציבור שהקימה הנהלת הסוכנות היהודית או שנטלה חלק בהקמתו; לענין זה, "הסוכנות היהודית" – הנהלה הציבורית הנהלת הסוכנות היהודית לארץ ישראל כמשמעותן בחוק מעמד ההסתדרות הציבורית העולמית – הסוכנות היהודית לארץ ישראל – תשי"ג–1952, לרבות קרן היסוד – המגבית המאוחדת לישראל והקרן הקיימת לישראל.

27ה. מי שיש לו ענין בכך רשאי, לאחר תשלום אגרה שקבע שר המשפטים, לעיין בפנקס ובדוחות שנמסרו למפקח לפי סעיף 27ג.

עיון ברישומים

27ו. המפקח רשאי לדרוש ממי שנמסר לו פרטים כאמור בסעיפים 27א עד 27ג, או ממי שלדעתו היה חייב למסרם לו –

דרישה למסור מידע

(1) שיתן לו, בעל פה או בכתב, כל ידיעה הנוגעת לעניני ההקדש;

(2) שימסור לו העתק מכל מסמך הנוגע לעניני ההקדש.

27ז. חשש המפקח כי קיים הקדש שלא נרשם לפי סעיף 27א או שנראה לו שלא הוגש דין וחשבון לפי סעיף 27ג לגבי הקדש שנרשם, או שפרטים, ידיעות או מסמכים שחובה למסור לפי פקודה זו לא נמסרו או שאינם נכונים או מלאים, רשאי הוא לחקור בענין, ויהיו לו הסמכויות לפי סעיפים 9 עד 11 לחוק ועדות חקירה, תשכ"ט–1968.

חקירה

27ח. מי שלא מסר הודעה כאמור בסעיפים 22 (2) או 25א, או לא מילא אחרי הוראה מהוראות סעיפים 27א עד 27ג או תקנות על פיהם, או לא ציית לדרישת המפקח לפי סעיף 27ז, או לא מילא אחרי האמור בסעיף 5, דינו – קנס 5,000 לירות; עשה כאמור בכוונת מרמה, דינו – מאסר שנה אחת; אין בסעיף זה כדי לגרוע מן האמור בכל דין אחר.

עונשין

9. במקום סעיף 28 לפקודה יבוא:

החלפת סעיף 28

28. הירעץ המשפטי לממשלה או בא-כוחו רשאי לפתוח או להתייצב בכל הליך בבית המשפט, בכל הנוגע להקדשות.

סמכויות הירעץ המשפטי לממשלה

3 ס"ח תשל"ג, עמ' 2.
4 ס"ח תשכ"ט, עמ' 28.

10. בסעיף 29 (1) לפקודה, במקום הרישה יבוא "כלי למנוע בסמכויותיו האחרות, רשאי בית המשפט, לפי בקשת היועץ-המשפטי לממשלה או בא-כוחו, או לפי בקשת המפקח או כל מעונין, לחקור בכל ענין הנוגע להקדש, ולתת כל צד שיראה לו כדי שמטרת ההקדש ישגו בדרך השלמה והיעילה ביותר, לרבות צד -".

11. בסעיף 30 לפקודה, במקום פסקאות (ד) ו-(ה) יבוא:

"(ד) כאשר ביצוע ההקדש למטרה שלמענה הוא נוצר אינו אפשרי או אינו יעיל או אינו דרוש - להורות כי נכסי ההקדש הכנסותיו או כל חלק מהם ישמשו למטרה אחרת, הקרובה ככל האפשר למטרה שלמענה נוצר ההקדש."

12. במקום סעיף 40 לפקודה יבוא:

40. שר המשפטים ימנה מפקח לצרכי פקודה זו; המינוי יפורסם ברשומות."

13. אחרי סעיף 40 לפקודה יבוא:

40A. (1) בסעיף זה, "חברה לתועלת הציבור" - חברה הרשומה לפי פקודת החברות; שענינה תרבות, חינוך, אמנות, מדע, צדקה, ספורט, טיפוח מסווג או מטרה מועילה אחרת, ובתקיימה בה אחת מאלה:

(א) היא קיבלה משר המשפטים היתר לפי סעיף 23 לפקודת החברות להירשם כחברה בערבון מוגבל בלי שיצוין הדבר בשמה;

(ב) היא מטורה מתשלום מסים לפי סעיף 9 לפקודת מס הכנסה, לפי סעיף 39 לחוק מס רכוש וקרן פיצויים, תשכ"א-1961, או לפי סעיף 81 לחוק מס שבח מקרקעין, תשכ"ג-1963;

(ג) בית המשפט הצהיר, לפי בקשת שהגיש היועץ המשפטי לממשלה, בדרך שנקבעה שהיא חברה לתועלת הציבור, כאשר ענינה תרבות, חינוך, אמנות, מדע, צדקה, ספורט, טיפוח מסווג או מטרה מועילה אחרת.

(2) על חברות לתועלת הציבור יחול הפיקוח לפי פקודה זו.

(3) המפקח ינהל פנקס חברות לתועלת הציבור, ומשנמלא בחברה הוראות סעיף קטן (1) חייבת היא, תוך ששה חדשים, לבקש

5 חוקי איי, כרך א', פרק כ"ב, עמ' 155.
6 דיני מדינת ישראל, נוסח חדש, 4, עמ' 120.
7 סי' תשכ"א, עמ' 100.
8 סי' תשכ"ג, עמ' 156.

רישומה בפנקס האמור; יתר הוראות סעיפים 27א עד 27ז יחולו על חברות לתועלת הציבור בשינויים המחוייבים, ובלבד שתובה המוטלת לפיהן על נאמן תחול לגבי חברה לתועלת הציבור על כל מנהל שלה.

(4) הוראות סעיף זה באות להוסיף על הוראות סקודת החברות ולא לגרוע מהן.

14. במקום סעיף 41 לפקודה יבא: תחלת סעיף 41

"ביצוע חקנות 41. שר המשפטים ממונה על ביצוע סקודה זו והוא רשאי להתקין חקנות בכל ענין הנוגע לביצועה לרבות חקנות בדבר —

- (1) דרכי הנהלת חשבונות ההקדש בידי הנאמן או הנאמנים וכן החזקת כספי ההקדש והשקעתם;
- (2) סדרי הדין לגבי כל דיון לפי סקודה זו;
- (3) תשלום אגרות בשל הליכים לפי סקודה זו.

15. (א) נאמן של הקדש שהיה קיים ערב תחילתו של חוק זה, חייב, תוך ששה חדשים מיום תחילתו, לבקש רישומו של ההקדש. תורות מעבר

(ב) מנהל של חברה לתועלת הציבור שהיתה קיימת ערב תחילתו של חוק זה, חייב, תוך ששה חדשים מיום תחילתו, לבקש רישומו של החברה בפנקס החברות לתועלת הציבור.

(ג) נרשם נכס של הקדש על שם נאמנים, לפני תחילתו של חוק זה, בפנקס המתנהל על פי חיקוק, ולא צויין בפנקס שהנכס הקדש, חייב הנאמן, תוך ששה חדשים מיום תחילתו של חוק זה, להודיע לממונה על הפנקס האמור כי הנכס הוא של הקדש, והממונה ירשום הערה על כך בפנקס ויודיע על כך למפקח.

(ד) האמור בסעיפים 127 ו-127 לפקודה יחול, בשינויים המחוייבים, לגבי הקדשות לחברות לתועלת הציבור שהיו קיימים ערב תחילתו של חוק זה.

(ה) מי שאינו מקיים את המוטל עליו לפי סעיפים קטנים (א) עד (ג), דינו — קנס 5,000 לירות; עשה כאמור בכוננת מרמה, דינו — מאסר שנה אחת; אין בסעיף זה כדי לגרוע מן האמור בכל דין אחר.

(ו) האמור בסעיף זה לא יחול על ההקדשות לצרכי צדקה או חברות לתועלת הציבור, שהם פטורים לענינים אלה לפי סעיף 27 לפקודה.

16. תחילתו של חוק זה היא ביום ז' בטבת תשל"ד (1 בינואר 1974). תחילה

יעקב ש' שפירא
שר המשפטים

גולדה מאיר
ראש הממשלה

אפרים קציר
נשיא המדינה